

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Με τὸ φυλλάδιον αὐτὸ ἀρχίζει τὸ πέμπτον ἔτος. Ἐπέρασαν τέσσερα χρόνια, ποῦ μποροῦμε σήμερα νὰ τὰ κυττάζουμε ἀπὸ κάποιο ὕψος. Τέσσερα χρόνια! "ὦ! πότε ἐπέρασαν! Ἀκούρα στον ἀνέβασμα. Καὶ πῶς! ἀλοίμονον! Ὁ καλογεροδασκαλισμὸς σφιχταγκάλιασμένος μετὰ τὴ νεότητα.

"ὦ, τὸ ἀταίριαστον ἐκεῖνο ταίριασμα!

"ὦ, τὸ σπαρτάρισμα ἐκεῖνο τὸ κρυφὸ σ' ἓνα θόλωμα πυκνὸ ποῦ ἔδειχνε κάθε σκαλοπάτι πρὸς τὴν Τέχνην—θεέ μου—ἀτελείωτο!

Μόνον ὅσοι ἀνατρίχιασαν στὴν ἐπαφὴν ἐκείνη, στὸ βαρὺ καὶ κρύο τῆς Ἀνάγκης χέρι, ὦ, μόνον αὐτοὶ θὰ μᾶς ἐννοήσουν καὶ θὰ αἰσθανθοῦν καὶ σήμερα μαζὶ με μᾶς κάποια φρικιαστικὴ χαρὰ γιὰ κάποιο λυτρωμὸ, καὶ αὐτοὶ θὰ μᾶς ἀκολουθήσουν καὶ σήμερα σὲ κάποιες κορφές πρὸς τὸ φῶς, πρὸς τὸ ξανθὸ μέσ' στὰ γαλάζια φῶς.

Οἱ ἄλλοι εἶνε ἐλεύθεροι νὰ ἐκλέξουν. Ἐμεῖς δὲν δεσμεύουμε κανένα. Γρήγορα, πολὺ γρήγορα ἐγνωρίσαμε τὰ δεσμά· καὶ τὰ μισήσαμε. Καὶ τὰ σπάσαμε. Καὶ σπάσαμε τὰ δικά μας, ὅχι γιὰ νὰ δεσμεύσουμε ἄλλους· μὰ γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ σπάσουμε καὶ τὰ δεσμά τῶν ἄλλων.

Κι' ἂν μερικοὶ δὲν τὰ βλέπουν τὰ δικά τους, κι' ἂν ἄλλοι τὰ συνείθισαν πιά· κι' ἂν μερικοὶ παραξενευθοῦν, κι' οἱ ἄλλοι θυμώσουν—ἐμεῖς τίποτα: Ὁ πέλεκυς θὰ πέφτῃ βαρὺς γιὰ νὰ ξανοίγῃ τοῦ ἔργου μας τὸν δρόμον στὴν Ὁμορφίαν καὶ στὴν Ἀλήθεια.

Δύσκολος ὁ δρόμος· τὸ ξέρουμε. Καὶ ξέρουμε ἀκόμα πῶς ἐδῶ στὴν Αἴγυπτο λίγες, πολὺ λίγες εὐγενεῖς ἐξαιρέσεις θὰ βρεθοῦν νὰ μᾶς ἀκολουθήσουν.

Μὰ αὐτὸ δὲν σημεῖναι καὶ πολὺ. Ἐμεῖς εἴμαστε νέοι. Καὶ κάποια κινήσεις μερικῶν νέων ποῦ παρatreῖται τώρα τελευταῖα ὀλόγυρά μας—σημάδι πῶς ἀρχισαν νὰ μᾶς ἐννοοῦν—μᾶς δίνει τὴν ἐλπίδα—ἐλπίδα ποῦ προβάλλει τώρα πιά μετὰ τὴν ὁρμὴν τῆς πεποιθήσεως—πῶς δὲν εἴμαστε μόνοι.

Κι' ἂς μάθουν οἱ νέοι αὐτοί, πῶς κάθε τῆς καρδιάς των εὐγενεῖς παλμὸς στὴν Ὁμορφίαν καὶ στὴν Ἀλήθεια θὰ βρίσκει ἀντίχτυπον σὲ κάποιες ἄλλες καρδιὰς ἐδῶ μέσα ποῦ—φωνοῦλες κι' αὐτὲς ξελογιασμένες ἀπ' τὴν Ἀνάγκη γύρω στὸ Νεῖλο—θὰ τὶς ἀρμονίζουσιν μετὰ λατῶν, γιὰ νὰ τὶς κάμουν ν' ἀναβρῶσιν ἔπειτα ἐνωμένες μελωδικὰ ἀπὸ κάποια κιθάρα νέας ζωῆς.

Καὶ δίπλα στὸ ἔργον τῶν νέων αὐτῶν Αἰγυπτιωτῶν ποῦ φιλοδοξοῦμε νὰ παρουσιάσουμε ἐλεύθερον καὶ οὐσιαστικόν, θὰ προβάλλῃ τιμητικῶς καὶ τὸ ἔργον τῶν παλαιῶν ἀξιῶν, ποῦ ἄνοιξαν καὶ ποῦ ἀνοίγουν ἀκόμα τὸν δρόμον πρὸς τὰς Νέας Ἰδέας.

Καὶ μέσ' ἀπ' ὅλην αὐτὴν τὴν σύγχρονον λογοτεχνικὴν κίνησιν, θὰ περνᾷ ἡ Νέα μας Ζωὴ μετὰ δικό της χαρακτῆρα καὶ μετὰ δική της γνῶμη.

Ὅσοι εἶνε ριζωμένοι στὴν πρόληψιν καὶ ὅσοι θὰ δυσκολευθοῦν νὰ σκίσουν μερικὲς συνείθειες ταπεινές, θὰ ξαφνισθοῦν· μπορεῖ καὶ νὰ μᾶς ποῦν σκληροῦς.

Ἰσως. Μὰ εἶνε πλέον καιρὸς.

Η ΣΥΝΤΑΞΙΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΣΑΝΤΡΗ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΥΠΟ ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Πρὸ τριῶν ἐτῶν, ὁ κ. Γρ. Ξενοπούλος, συνεχίζων τὴν σειρὰν τῶν Ζακυνθινῶν διηγημάτων του, ἐδημοσίευσεν εἰς τὰ "Παναθήναια" τὸν "Κόκκινον Βράχον" καὶ ἔχαιρει ἐν τῇ "Μαργαρίτᾳ Στέφᾳ" καὶ τῇ "Στέλλᾳ Βιολάντῃ" μὲν χαριτωμένῃ ἀδελφούλᾳ. Τῇ Φωτεινῇ τὴν κόρη τοῦ Σάντρη. Μὲν βαθεῖα καὶ ἀληθινὴ ψυχολογία διαπνέει ὁλόκληρον τὸ ἱστορικὸν αὐτὸ φανταστικὸν διήγημα μέσα σὲς γραμμὰς τοῦ ὁποῖου ὁ

ἥρωας γιὰ τὴν ὁδοποδικὴν παρθενικὴν σάρακα, εἰσάγει τὸ ποιητικώτερον θημῖαμα καὶ ἀναβιβάζεται ἐξιδανικευμένος εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀνθρωπινότητος θρησκείας.

Μὲν ἐρωτικὴ ἱστορία μεταξὺ τῶν πρωτεξαδέλφων, ποῦ ἀρχίζει μετὰ τὴν ἐλπίαν καὶ παιγνίδια καὶ χαρὰ γιὰ νὰ τελειώσῃ μετὰ τὸν ἐπιδρόχως τραγικὸν θάνατον τῆς κόρης—νὰ ἢ ἐπὶ πόθους τοῦ ἔργου.

Ὁ Ἀγγέλως Μαρίνης, ἓνας τριανταπεντάτης κου-

ρασμένος από την έκλυτον ζωή του γκαρσονιού, που έζησε στην Αθήνα, αποφασίζει ύστερ' από πολλά χρόνια νά επισκεφθῇ τους μόνους του συγγενείς, την αρχοντική οικογένεια του θείου του Σάντη, στην έξοχική τους βίλλα, δίπλα στον "Κόκκινο Βράχο"—μια μαγευτική τοποθεσία της Ζακύνθου.

Με τὰ παιδιὰ—τόν Μίμη, μαθητὴ ἀκόμα τοῦ γυμνασίου, καὶ τὴ Φωτεινὴ, ἕνα κορίτσι δεκαεπτά χρονῶν—γίνεται καὶ αὐτὸς παῖδι.

"Ὄλη τὴν ἡμέρα, τρέχει, παίζει, διασκεδάει μαζί τους. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως χωρὶς οὔτε αὐτὸς ἴσως νὰ καταλάβῃ τὸ πῶς, ἡ Φωτεινὴ, μὲ τίς πλαστικὲς γραμμὲς τοῦ προώρου εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα ἀναπνυχθέντος σώματός της, τὰς ὥραιάς καμπύλας τοῦ μετωμένον στήθους της καὶ τὴν ἀφρόπλαστη σάρκα της, ἀρχίζει νὰ ταράζῃ τὰ νεῦρα του.

Ἡ μυρωμένη φύσις δλόγρου, ἡ ἀσέλγεια τοῦ κόκκινου χρώματος ποῦ ὀργιάζει παντοῦ, ἡ ἐλευθεριότης τῆς Φωτεινῆς, ποῦ μὲ κάποιαν παιδιάτικην ἐντελῶς ἀφέλειαν ξεστηθώνεται πολλὰς φορὲς μπροστά του, ὅλον τέλος πάντων τὸ ἀρωματισμένον ἐκεῖνο περιβάλλον ἀπὸ τίς μεθυστικὲς μυρωδιὰς ποῦ ἀφίνουν τὰ συνουσιαζόμενα στοιχεῖα τριγύρω, δυναμώνει μέρα μὲ τὴν ἡμέρα, τὸν πειρασμὸν τὴν ψυχὴ του. Μὰ τὸν σταματᾷ ἡ ἀθρότης τῆς κόρης, ποῦ τίποτε δὲν παίρνει στὰ σοβαρὰ καὶ ποῦ γὰρ τὰ σοβαρώτερα ἀκόμη πράγματα ἔχει ἕνα γέλιο παιδικὸ ἔτοιμο ν' ἀπαντήσῃ. "Ἐπειτα τὸν θεωρεῖ ἀδελφόν της. Τὶ ἀδελφός, τί πρωτοξάδελφος! Τὸ ἴδιον εἶναι. "Ἐτσι τῆς εἶπαν κ' ἔτσι φαντάζεται πῶς εἶναι. Τὰ πάθη καὶ οἱ ὁρμὲς δὲν ἐγεννήθηκαν ἀκόμη στὸ ὥραιον ἐκεῖνο σῶμα.. Γυναικα τέλεια τὴν κορμωστασιὰ ἀπομένει παιδί τὴν ψυχὴ.

Μὰ μέρα ὁ "Ἀγγελοῦς ἀποφασίζει ὕστερ' ἀπὸ πολλοὺς δισταγμοὺς νὰ τῆς ἐξομολογηθῇ. Μὰ ἡ Φωτεινὴ ἀποτραβιέται μὲ φόβικην ἀπὸ κοντά του. Καὶ τὸν διώχνει. Σάν ὅμως ἐκεῖνος φύγῃ, τότε καταλαβαίνει, ὅτι τὸν "Ἀγγελοῦς δὲν τὸν ἀγαποῦσε μονάχα σὰν συγγενὴ στενὸν, ποῦ τὸν εἶχε, ἀλλὰ καὶ σὰν κατὰ ἄλλο ἀκόμα. Καὶ τότε μ' ἕνα κλάμα ἀληθινόν, ψυχῆς πληρωμένης βαθειά, ὁμολογεῖ τὸ ξῦπνημα τῆς ψυχῆς της. Πέρνει ὅμως γλίσσορα τὴν ἀπόφασί της. "Ὁχι, τὸν "Ἀγγελοῦς δὲν θὰ τὸν ξαναεἶδῃ περὶ, δὲν πρέπει νὰ τὸν ξαναεἶδῃ τὸν ἀγαπᾷ, τὸ ξέρει τώρα, μὰ εἶναι πρῶτος τῆς ἐξάδελφος καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὸν πάρῃ. Θὰ ζήσῃ μὲ τὴν ἀνάμνησίν του. Μὲ τὸ ἄμορφον ὄνειρο, ποῦ ἀρχίζει νὰ βλέπῃ. Φαντάζεται ὅτι καὶ ὁ "Ἀγγελοῦς εἶναι δυστυχισμένος μακρονά της, ὅτι τὴν ἀγαπᾷ ὅπως κ' ἐκεῖνὸν τὸν ἀγαπᾷ, ὅτι θ' ἀγαπιῶνται αἰωνίως, ἀγκαλιασμένοι τὸν πόνο τους, ὅπως εἶδε νὰ γίνεται καὶ στὰ μυθιστορήματα, ποῦ εἶχε διαβάσει. Βρίσκεται ἀκόμα τὴν ἡλικία, ποῦ ὅλοι μας ἐκνηγήσαμε κάποιαν ἄφθαστα ὄνειρα.

Περνοῦν κάμποσοι μῆνες—πέντε ἀπάνω-κάτω. Στὸ διάστημα αὐτὸ ὁ "Ἀγγελοῦς γράφει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν οἰογένειαν τοῦ θείου του, ἡ ὁποία ἀκόμη δὲν μπορεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὴ γλίσσορη ἀναχώρησίν του ἀπὸ τὴ βίλλα. Στέλλει καὶ χαιρετίσματα ταχυκὰ στὴ Φωτεινὴ.

Ἐκεῖνὸν τοῦ ἀπαντᾷ μὲ δυὸ λόγια μονάχα, κάτω ἀπὸ κάθε γράμμα τοῦ πατέρα ἢ τῆς μητέρας της: "Καὶ ὡς ἀσπάζομαι". Τίποτ' ἄλλο.

Με τὸν καιρὸ ὅμως αἱ εἰδήσεις ἀπὸ τὸν "Ἀγγελοῦς ἀραϊώνονται. "Ἐχει δυὸ μῆνες σχεδὸν νὰ γράψῃ. Ἡ Φωτεινὴ ἀρχίζει ν' ἀνησυχῇ στὰ κρυφὰ ἀλλὰ καὶ νὰ πορῇ βαθύτερα. Κάποτε ἀποφασίζει ν' ἀνοίξῃ τὴν καρδιά της στὴ Γιούλια—μὰ φιλενάδα της, ποῦ καὶ αὐτὴ εἶχε ἀγαπήσει ἕναν πρωτοξάδελφόν της καὶ τὸν εἶχε παρτρυντῇ—καὶ νὰ τῆς ζητήσῃ συμβουλὴ. Ἡ Γιούλια τὴν μαλώνει γὰρ τὴν ἀνοησία της καὶ βοηθῶντας τὴ θέλησί της, ποῦ γύρευε κάποιαν ἱποστήριξι τέτοια γὰρ νὰ ἐνεργήσῃ, τὴν πείθει νὰ γράψῃ στὸν "Ἀγγελοῦς.

Εἶναι ὅμως ἀργά. Τὸ γράμμα της, διασταυρώνεται μὲ τὸ ἀγγελτήριον τῶν γάμων τοῦ "Ἀγγέλου στὰς Αθήνας μὲ κάποιαν πλοῦσια καὶ καλὴ κόρη. Καὶ τὸ τέλος ἐπέχεται τραγικὸν καὶ ταχύ. Ἡ Φωτεινὴ κρημνίζεται ἀπὸ τὸν "Κόκκινον Βράχον"....

Τὸ διήγημα αὐτό, ὁ κ. Ξερόπουλος τὸ διεσκεύασεν εἰς δρᾶμα, κ' ἐφέτος τὸ καλοκαίρι τὸ ἔδωσε εἰς τὸ "Πανελλήνιον".

Συνήθως καὶ κατὰ γενικὸν σχεδὸν κανόνα, ὅλα τὰ δράματα, ποῦ διασκευάζονται ἀπὸ διηγήματα, εἶναι ἀναιμικά εἰς δράσιν καὶ ἄτονα. Τοὺς λείπουν τὰ δραματικὰ στοιχεῖα, τ' ἀναγκαῖα εἰς ἕνα θεατρικὸν ἔργον γὰρ νὰ συναρπάσουν καὶ συγκινήσουν τὸ θεατῆ. Τοὺς λείπει ἀκόμη ἡ γοργότης καὶ ἡ ψυχολογικὴ ἐκδήλωσις τῶν προσώπων. Ὁ διηγηματογράφος ἔχει ὅλον τὸν χρόνον καὶ ὅλην τὴν ἔκτασιν γὰρ ν' αναπτύξῃ τὴν ἱσότηα του. Ὁ θεατρικὸς ὅμως συγγραφεὺς ἔχει περιορισμένα καὶ τὰ δύο αὐτὰ πλεονεκτήματα. Τὸ θέατρον ἔχει συνθῆκας τὰς ὁποίας δὲν ἡμπορεῖ νὰ περιοφρονήσῃ κανεὶς χωρὶς νὰ διατρέξῃ τὸν κίνδυνον νὰ ἴδῃ ἀποτυγχάνον τὸ ἔργον του. Καὶ πρέπει νὰ εἶναι κανεὶς τόσοον τεχνίτης καὶ τόσοον κύριος τῆς σκηνῆς, ὥστε μ' ἕνα διάλογον διαρκείας ὅχι μεγαλυτέρας τῶν δυὸ ἢ τριῶν λεπτῶν πολ- λάκις, νὰ πῇ τόσα πράγματα εἰς τοὺς θεατὰς του, ὅσα ἕνας διηγηματογράφος θὰ ἔλεγε χωρὶς νὰ χάσῃ τίποτε τὸ διήγημά του, μὲ δέκα ἢ καὶ δεκαπέντε σελίδες στοὺς ἀναγνώστας του.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν—καίτοι αἱ προηγουμέναι θεατρικαὶ ἐπιτυχίαι τοῦ κ. Ξενοπούλου μοῦ ἔδιδαν πολλὰς ἐλπίδας ἐπιτυχίας—ἀμφέβαλλα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς δραματοποιήσεως τοῦ "Κόκκινου Βράχου". Καὶ ὅμως σπανίως δραματικὸν ἔργον ἐστάθῃ τόσο ὁμορφα ἐπάνω εἰς τὴν σκηνήν, ὅσον ἡ "Φωτεινὴ Σάντη". Ἀλλὰ καὶ σπανιω- τερον ἀκόμη, δραματικὸς συγγραφεὺς εἶχε τὴν τύχην νὰ ᾤξῃ ζωηταμένην ἀληθινώτερα τὴν ἡρώδα του, ἀπὸ ὅτι εἶδε τὴν Φωτεινὴν τοῦ ὁ κ. Ξερόπουλος ζωηταμένην ἀπὸ τὴν Κυβέλην. Συγγραφεὺς καὶ ἡθοποιός, ἡγωνισθῆ- σαν ἐκεῖνο τὸ βράδυ πρὸς κατάκτησιν τοῦ τελείου. Δὲν θὰ ἦτο καμμία ὑπεροβὴ νὰ ἰσχυρισθῇ κανεὶς, ὅτι τὸ ἐθίζαν...

Τὸ ἔργον προχωρεῖ ἀβίαστα, φυσιολογικὰ μ' ἕνα ἀριστοτεχνικὸν διάλογον ἕως τὸ τέλος, τὸ ὁποῖον ἐκρήθη γε- νικῶς ὡς ἀριστοῦργημα σκηνηκῆς τέχνης. Τὰ μικρὰ ἐλατ-

Ἐννοεῖται, ὅτι καὶ διὰ τὸ θριαμβεῦσαν αὐτὸ ἔργον, αἱ κλασικαὶ πλέον κατὰστώσαι ἐπικρίσεις δὲν ἔλειψαν. Ἐπικρίσεις ὁμῶς, ποῦ μόνον τὰ τραγοῦδάκια τοὺς ἔλειπαν

πορους θριάμβους ἀληθινούς.
Ἐννοεῖται, ὅτι καὶ διὰ τὸ θριαμβεῦσαν αὐτὸ ἔργον, αἱ
κλασικαὶ πλέον καταστάσεις ἐπικρίσεις δὲν ἔλειψαν. Ἐπι-
κρίσεις ὁμως, ποῦ μόνον τὰ τραγουδάκια τοὺς ἔλειπαν

λέω κ' ἐγώ.

ΧΡ. ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

NEA BIBLIA

BARLENTH

Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

ΑΘΗΝΑ.

τὴν προόδον καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ "Εθνους μας.

ὅσον ἐφημερίδος.
Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα, οὔτε ἱστορικοὶ ἔρωτες μέσα του,
οὔτε ἀρροσθητικά λόγια κ' ἀνατριχιστικά παροληρή-
ματα ἀσθενικῶν κ' ἐκφύλων κοράσεων, οὔτε ἀξεοῦλντο
σοσιὰτι ποῦ νὰ μὴ βολίσκη κανένας τὴν ἀορτή καὶ τὸ
τέλος του. "Ὅλα φατεῖν, ὅλ' ἀλλὰ, ὅλα γεμὰτά ζωή.

Ἐπιστροφῆς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ

Εἶδεν ὁλ' αὐτὰ καὶ σὰν ξένος ποῦ ἦτανε ὅστις συνή-

ωτῶν, φαντάσθηκεν ὁλοῦς

ἔξεστι δὲ κάποιαν ἡρωϊκὴν καὶ τοῦτοχους συμ-
 πλοκὴν πέφτει παλληκαρίσσια καὶ κληρονομáει ἀντὶς τὴν
 κληρονομίαν τοῦ πατέρα του τὸν ἀμάραντο τῆς δόξης
 στέφανον.

Εἰς ἀλήθεια, πῶς ὁ κ. Βασιλέντης καθὼς ὑπεστήριξε
σὲ κάποιο προηγούμενο τεῖχος τῆς “Νέας Ζωῆς” κί-
ὁ κ. Ι. Γκίκας, στρεφόμεν τὴν ἐπιτελοῦσάν τιν αὐλοῦ τε-
χνίτη τοῦ διηγήματος. Ἐκτός τούτων εἰς τὴν σύνθεσιν
καθὼς καὶ τὸ καλοδοῦλεμα τῶν φράσεων δὲν παραπρο-
σέχει μεγάλη ἀφροσύνη παρατηρεῖται πάνω τους. Γι-
ὰ τοῦτο κί ἂν ἐπιτολογῇ κανένας μὲ σχολαστικὴν ἀκρι-
βειαν τὸ ἔργον του θὰ εἶπῃ πολλὰ καὶ τρωπῶτα.

κι' ὠραίων, κι' ἀρεκί.
 Ὁ σκοπὸς ἀγάξει τὰ μέσα. Κι' ὁ σκοπὸς τοῦ μοῦ φαί-
 νεται ὅτι εἶνε ὅχι τόσο γὰ εἰς διηγηματογραφικὴν ἱκα-
 ρότητα, ὅσο ν' ἀνοίξῃ τὰ μάτια τῶν πολλῶν, νὰ δώσῃ
 ζωὴν ἐπὶ γλῶσσα δημοτικῇ μας γλώσσα, νὰ σωθῇ
 ἐλικοὶ κι' ἐνκολύνῃ τὸ ἔργον τοῦ ἀπαντεχάμενου Δάν-
 τη μας.

τους, καὶ τὴν ἰδίαν τοὺς ζῶντες ἐν τῇ πόλει.

σκοιπίδι κ' ὅστερα γυρεύουνε νά πάνε μπρὸς καὶ νά προκόψουνε. "Αχ, πότε θά γίνη σωστό κι' ἀληθινὸ τὸ Ρωμαϊκὸ σχολεῖο, ἀκόνησμα τοῦ ροῦ καὶ ξαγνισμὸς τῆς ψυχῆς καὶ φωτισμὸς, ὅπως θά ταίριαζε 'στὰ Ἑλληνό-πουλα;"

"Ἄν ὄχι γὰ τίποτες ἄλλο, τοῦλάχιστο γὰ τὴν εὐγενῆ πρόσπαθεια καὶ τὸν ἐθνοσωτήριον αὐτὸν ἀγῶνα του, ἀξι-ζει συγχαρητήρια.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΓΝΗΣ

Γ. Α. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗ

ΒΕΡΕΝΙΚΗ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΡΙΠΡΑΚΤΟΣ

Ἐν Καῖρω, 1908.

"Ἔργον ἀρχαιολόγου, ἱστορικοῦ, μαθηματικοῦ, μετα-φραστοῦ, ὄχι ὅμως καὶ ποιητοῦ. Ὁ συγγραφεὺς ἀκο-λουθῶν τοὺς πολυγράφους τῆς περασμένης γενεᾶς, ἀρχί-ζει τώρα τελευταία νά μᾶς ὀμιλῇ καὶ μὲ *ἰάμβους*. Προ-πέρου στὸν Ἀριστόδημο, καὶ τώρα στὴ Βερενίκη. Τὸ πέρνουμε ὡς φυσικὴν ἐξέλιξιν ἐνὸς ουστήματος πολυγρα-φίας παλαιῶν, ποῦ ἔρχεται νά μᾶς τὸ ὑπενθυμίσῃ σή-μερα ὁ συγγραφεὺς τῆς Βερενίκης.

Λόγι καὶ ἡ τραγωδία του αὐτῇ—μὴ ἱστορικὴ ἔκθεσις οὐνομοσιῶν πλεγμένων γύρω ἀπὸ τὸν χηρευμένον θρόνον τῆς Κνύρης—δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν ποίησιν τὴν ζωντανήν. Πρῶτα ἀπ' ὅλα ὁ χαρακτήρ τῆς ἡρωί-δος, ὅπως βγαίνει ἀπὸ τὴν τραγωδίαν αὐτήν, δὲν εἶνε διόλον δραματικὸς, οὔτε εἶνε χαρακτήρ: Ἀγαπᾷ τὸν μνηστήρα της καὶ ὑπομένει. Τῆς τὸν κατηγοροῦν ἔπειτα *οἱ ἐχθροὶ* της καὶ ἀμφιβάλλει διὰ τὴν ἀγάπην του *ἀμέσως* (πρ.Β'. σκην. Α'. σελ. 42 καὶ 45). Καὶ εἶνε ἀνάγκη νά ἔλθῃ ὁ μνηστήρ πάνοπλος διὰ νά τελειώσουν ὅλα, μαζί μὲ τὴν τραγωδίαν!

Ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου—περιττὸν νά τὸ εἰπωμεν—εἶνε καθαρεύουσα, ποῦ τῆς ξεφεύγουν ἐδῶ κι' ἐκεῖ μερικὲς ζωντανὲς ἐκφράσεις. Φαίνεται πῶς ὁ συγγραφεὺς δὲν ἀπέχει καὶ πολὺ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν ζωὴν. Εἶνε καὶ αὐτὸς Αἰγυπτιώτης καὶ δι' αὐτό, ἂν δὲν ἦτο πλέον ἀρχαί, ἡ προσ-δοκία διὰ κάποιον νέον Σαῦλον ἴσως νά μὴν ἦτο ματαία.

ΜΑΝΟΣ ΑΡΤΑΚΗΣ

ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

Τὶ πλούσια ποῦ ἦταν ἀλήθεια ἢ φετεινὴ Θεα-τρικὴ περίοδος 'στὰς Ἀθήνας. Οἱ Θεατρικοὶ μας συγ-γραφεῖς, ὅστερα ποῦ ὡς τὰ τώρα μετρούντανε 'στὰ δάχτυλα, ξεφτυρώσανε φέτος σάν τὰ μανιτάρια' ὡς καὶ τὰ βυζαντινοῦδια ἀκόμα ζητούσανε χαρτὶ καὶ πένα γιὰ νά γράφουνε δράματα.

"Ἐστ' εἵμαστ' ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες' γι' αὐτό κι' ὅλο πίσω μένουμε. Στέρνουμε τὴν τύφλα γιὰ χρόνια ὁλό-

κληρα 'στὸ σκοτάδι καὶ μόλις μᾶς φέρει κανένας πρὸς τὸ φῶς καὶ μᾶς ἀνοίξει λίγο τὰ μάτια ζητάμε νά μπάσουμε μὲ μιᾶς ὅλον τὸν ἥλιο μέσα μας καὶ τυφλονόμαστε.

Θριάμβευσεν ὁ Μελάς, ἕνας ἀληθινὸς ποιητῆς, πέ-ρισιν μὲ τὸ «Γυιὸ τοῦ ἥσκου», καὶ δὲν ἔμεινεν ἄν-θρωπος ποῦ νά ξέρῃ λίγη γραφὴ κι' ἀνάγνωσι καὶ νά μὴν ἐπεχειρήσῃ νά γράψῃ δράμα.

"Ὅλοι πρόσεξαν 'στὴ δόξα' κανένας καὶ 'στὴ φύσι του. Εἶχαν τὸ δημιουργικὸ, τὸ ποιητικὸ χάρισμα μέσα τους, δὲν τῶχαν...ἀδιαφόρησαν. Εἶχαν ἀρκετὴ δόσι θράσους καὶ σαρλατανισμοῦ πάνω τους καὶ τοὺς ἀρκοῦσε.

Καὶ γράψανε δράματα καὶ διέπραξαν ἐπιθεωρή-σεις καὶ παρῶδησαν ὡς καὶ ὀπερέττες τώρα τε-λευταία.

Κ' ὅστερ' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ τὶ κέρδισαν; Οἱ ἐπιτή-δαιοι λίγα ποσοστὰ κ' οἱ πολλοὶ τὸν ἐγωϊσμὸ πῶς εἶνε κι' αὐτοὶ δραματικοὶ συγγραφεῖς!

Τὰ μόνα ἔργα ποῦ μπορεῖ νά πῇ κανεὶς πῶς ἄξι-ζαν κάτι κ' εἶχαν κάποια ζωὴ μέσα τους εἶνε: ἡ «Μαρία Πενταγλώτισσα» τοῦ Παύλου Νιρβάνα, ἡ «Χειραφετημένη» τοῦ δικοῦ μας Χρ. Παπαζαφειρο-πούλου, οἱ «Πετροχάρηδες» τοῦ Χαρχῆ, ἡ «Φω-τεινὴ Σάντερη» τοῦ Ξενοπούλου, τὰ «Τρία φιλιὰ» τοῦ Χρηστομάνου καὶ τὸ πρῶτον τυπο καὶ δυνατὸ τὸ «Κόκκινο πουκάμισο» τοῦ ἐκ γενετῆς ποιητοῦ κι' ὄχι τῆς μιμήσεως καὶ τῆς τέχνης Σπύρου Μελά.

Τῶρ' ἂν βρέθηναι καὶ μερικοὶ ποῦ τὰ κατέκριναν δὲ σημαίνει τίποτες' ἀπ' ἐναντίας τὰ ὑψώνει.

Σ' ἕναν τόπο, ποῦ ξέχωρη κριτικὴ δὲν ὑπάρχει, παρὰ οἱ ἴδιοι ποῦ γράφουν καὶ κρίνουν, ἀνεπιρέαστην κριτικὴ δὲν πρέπει νά περικεῖται κανένας.

"Ὅστερα δὲν πρέπει καὶ νά ξεχνᾶμε, πῶς τοῦ πε-θαμένου δὲ ζητοῦν ποτὲ τὸ θάνατο, οὔτε κι' ἐνὸς χα-λάσματος ἐπιχειροῦν τὸ γκρέμισμα.

Γιὰ νά θελήσουνε νά τὰ ὑποβιάσουν 'στὴν κοινὴν ἐκτίμησι, θά πῇ πῶς εἶχαν κάτι τὸ ἐξαιρετικὸ μέσα τους, θά πῇ πῶς στέκονταν κάπως ψηλότερα.

Τὴν ὑπόθεσι τῶν τεσσάρων πρώτων ἔργων εἶδαν οἱ ἀναγνώστες μας στὸ παρὸν καθὼς καὶ 'στὰ προηγού-μενα φυλλάδια. "Ἄς ἐλθοῦμε τώρα 'στὰ δύο τε-λευταία.

Τὰ «Τρία φιλιὰ» τοῦ Χρηστομάνου εἶν' ἕνα ποι-ητικώτατο καὶ πολὺ λεπτὸ—σάν καὶ τὴν καλαισθησία τοῦ συγγραφέως των—ψυχολογικὸ ἔργο.

Δυὸ φιλενάδες, ἡ Δόρα κ' ἡ Λιάνα, μικρὲς ἀκόμα, μαθητρίες τοῦ παρθενωγωγείου μὲ κοντὰ φουστανά-κια, ἀγαποῦν κ' ἡ δυὸ μαζὺ κάποιο νέο, Φαῖδωνα τ' ὄνομα, τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων. Ἡ μιὰ τὸν ἀγαπᾷ γιὰ τὰ χαρίσματά του, ἡ ἄλλη κατὰ συμπάθειαν γιὰ τὸν ἀγαπᾷ κ' ἡ φιλενάδα τῆς.

"Ἦλθεν ἐποχὴ ποῦ οἱ δυὸ ἐρωτευμένοι, ὁ Φαῖδων κ' ἡ Δόρα στεφανώθηκαν. Δὲν πέρασ' ὅμως πολὺς καιρὸς κι' ὁ Φαῖδων ἄρχισε ν' ἀγαπᾷ τὴ Λιάνα.

Ἡ Δόρα τὸ ἀντιλαμβάνεται καὶ τρελλὴ ἀπὸ τὴ

ζούλια της μιά μέρα, την ώρα που ο Φαίδων κ' ή Λιάνα βρισκότανε 'στη σάλα του σπιτιού της άγκαλιασμένοι, χωρίς να τους φανερώση τίποτες πηγαίνει στο διπλανό δωμάτιο και σκοτώνεται με το πιστόλι, αφήνοντάς τους ανεξήγητη την αιτία του σκοτωμού της, έτσι για να βασανίζονται διπλά.

‘Ολόκληρο το έργο είν' ένα τραγούδι...κι' από κείνα τὰ τραγούδια, που μονάχα ένας βαθειά αισθαντικός και γλυκόλαλος σάν και το Χρηστομάνο, ξέρει να τραγουδά.

“Το Κόκκινο πουκάμισο” του Σπύρου Μελά, είν' ένα έργο ρεαλιστικό.

‘Ο Σταύρος, φτωχός εργάτης, ύστερα πούταν άρραβωνιασμένος με κάποιαν Άγνούλα, γυρίζει τον άρραβώνα πίσω και νυμφεύεται την Τριανταφυλλιά, μιάν όμορφη κοπέλλα που τον είχε ξετρελλάνη με τὰ τσακίσματά της.

‘Η Τριανταφυλλιά, παιγνιδιάρα σάν πάντα, ύστερ' από λίγον καιρό βαρβαρισμένη από τη φρόνιμη συζυγική ζωή, παραδίνεται σύσσωμη 'στο λεβεντογιό τον 'Αχιλλέα, που φόραγε και του πήγαινε τόσο καλά το κόκκινο πουκάμισο.

‘Ο Σταύρος το πήρε ειδήσι και μιά μέρα για να εκδικήση την τιμή του σκοτώνει τον 'Αχιλλέα μέσα σε μιά ταβέρνα. Σκοτώνοντάς τον όμως πήρε κι' αυτός μιά μαχαιριά 'στά στήθια, από την όποια και πέθανε κατάκλειστος 'στο δωμάτιό του, με μόνο παραστατή το φάντασμα της πρώτης του άρραβωνιαστικής.

Γιά το Σπύρο Μελά και το έργο του ό κ. Ξενοπούλος έγραψε μιά πολύ ένθουσιαστική κριτική 'στά «Παναθήναια» έτος Η'. τεύχος 191-192. Μέσα 'ς αυτή κοντά σε άλλα πολλά λέγει.

«‘Ο κ. Μελάς είνε ποιητής. Μέσ' από κάθε ήρωά του περνά ό ίδιος. Δέν τον μεταμορφώνει μέχρι του άγνωριστου, αλλά τον εξιδανικεύει. Διά μιās μυστηριώδους συγχωνεύσεως, τὰ δύο πνεύματα συνενούνται, αί δύο ποιήσεις γίνονται μία.

«Είς το έργο του κ. Μελά, ή σκέψις, ή έκφρασις, ό τρόπος κάθε αντίδράσεως, ή φιλοσοφία, ή χαριτολογία, ή σάτυρα, όλα είνε λαϊκά.

«Μέγας ποιητής ό λαός μας. Και ό κ. Μελάς μεγαλώνεται μαζί του».

ΣΤΟΝ τελευταίο «Νουμά» που λάβαμε άριθ. 313 ό Σ. Ψυχάρης μās παρουσιάζεται άξαφνα, άξαφνα και σιγασμένος.

Ένα του τραγούδι «Πέρα Πέρα» άφιερωμένο στο Μανώλη Καλομοίρη, δέ μπορούν παρὰ να το ζηλέψουν κ' οί καλλιτέροι ποιηταί μας.

Σας μεταφέρουμε μερικά κομμάτια, έτσι για να δῆτε πώς έχουμε δίκιο.

Παιδί, θ' ανέβουμε άψηλά. Θά πάμε όποι δὲ φτάνει
Τοῦ ἡλιου μας τὸ φῶς.

‘Εκεῖ θά καταλάβουμε - 'στο 'Αέραντο!

Τὶ πρᾶμα εἶνε ἡ γίς

Μιάς δύσης χλώμασμα,

Στράφιμο μιᾶς ἀβγῆς.

Τὰ πάθη μας ποῖνε βοννά, θ' ἀποχαμηλοθοῦνε
Τὸ μάτι τὸ εἰρηρικό, θάμα τῆς καλοσύνης,
Σὲ ὅσα οἱ ἀθρόποι μας μισοῦνε ἢ ποθοῦνε,
Θά ρίξῃ τὴν ἀντιφεγγὰ τῆς 'Απεραντοσύνης.

Στοῦ «Νουμά» τὰ φύλλα άριθ. 312 καὶ ἐξῆς δημοσιεύεται αὐτὲς τίς μέρες καὶ μιά περισπούδαστος μελέτη τοῦ κ. Κωστή Παλαμά «Βιβλία γιὰ τὰ παιδιά». Τὴ συνιστοῦμε ιδιαίτέρως σὲ ὅλους ὅσοι ἔχουν κάποιο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ μόρφωσι τῶν παιδιῶν μας καὶ τὴν πρόοδο τοῦ ἔθνους μας ὁλοκλήρου. Μέσα 'ς αὐτὴ τὴ μελέτη ό κ. Παλαμᾶς λέγει καὶ κάμποσα βαρεῖα γιὰ ἐκείνους που τραβοῦν τὸ μεσιανὸ δρόμο 'στη γλώσσα τοὺς ἀποκαλεῖ ντιλεττάντηδες, λιμοκοντόρους τῆς πέννας, ἀνθρώπους που πίνουν τὸ τσαπὶ με χέρια γαντοφορεμένα καὶ τόσα ἄλλα.

Σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἃς μᾶς ἐπιτρέψῃ ό σεβαστὸς Ποιητὴς μ' ὅλη τὴν ἐκτίμησι που τοῦ τρέφουμε νᾶχουμε διαφορετικὴ γνώμη.

Εἶν' ἀλήθεια πὼς δὲ θά ἐπιβάλλονταν ἡ Ἰδέα ἂν δὲν ὑπῆρχαν ἄφοβοι πολεμισταί σάν τὸν Ψυχάρη καὶ Λόγου του με φανατισμὸ σάν καὶ τοῦ Πάλλη κ' ἡρωϊσμὸ σάν καὶ τοῦ Ἑφταλιώτη, ἀλλὰ καὶ δὲ θά ξαπλώνονταν σὰ δὲ βοηθοῦσαν τὸν ἀγῶνα καὶ ντιλεττάντηδες σάν τὸν Ξενοπούλο καὶ γαντοφορεμένοι σάν τὸ Νιρβάνα.

Οὔτε οἱ πρῶτοι χωρὶς τοὺς δευτέρους θᾶφερναν ἀποτέλεσμα, οὔτε κ' οἱ δεῦτεροι χωρὶς τοὺς πρῶτους.

Κ' οἱ ὑποχωρητικοὶ κ' οἱ ἀνένδοτοι ἦταν ἀνάγκη νὰ συνυπάρχουν γιὰ νὰ κατορθωθῇ αὐτὸ που κατορθώθηκε σήμερα νὰ πάρῃ ἡ γλώσσα μας τὴ νέα της αὐτὴ μορφή.

Τὸ πολὺ τὸ φῶς, σάν πέση μονομιᾶς 'ς ἀσθενικά κ' ἀσυνήθιστα μάτια τυφλώνει. Ἀνάγκη νὰ δοθῇ λίγο λίγο.

Ἔτσι κ' ἡ ἰδέα. Ὁ λαὸς δὲν ἦταν οὔτε κ' εἶν' ἀκόμα παρασκευασμένος γιὰ τίς νέες αὐτὲς θεωρίες κ' εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ κάποια προδιάθεσι.

Κ' ἡ προδιάθεσις δὲ μπορούσε νὰ γίνη ἀλλέως παρὰ μετὴ συγκατάβασι καὶ τὴ μερικὴν ὑποχώρησι, ὡς που νὰ συνηθίσῃ καὶ ἔλθῃ στὸ σημεῖο που νὰ μὴν ξέρῃ ἂν εἶχε ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς μέσα του αὐτὲς τίς νέες ἰδέες ἢ τοῦ τὲς υπέβαλαν οἱ γύρω του.

Ὁ ντιλετταντισμὸς ἦταν ἀναγκαῖος.

ΕΦΕΤΟΣ πρώτη—πρώτη μᾶς ἐπισκέπτεται ἡ Σάρα Μπερνάρ. Κάνει τὴν τελευταία τῆς καλλιτεχνικῆς περιοδείας στὴν Ἀνατολή. Τὴν ἀναμένομεν ἀναπολύντες παλαιὰς τῆς θριάμβους.

Ἀργότερα θά μᾶς ἔλθουν καὶ οἱ δικές μας. Ἰσως ἡ Νίκα, ἴσως ἡ Κυβέλη, ἴσως ἡ Κοτοπούλη. Ἰσως. Γιατί ἴσως; Ἐάν καὶ ἀπὸ μᾶς ἐδῶ καὶ ἀπὸ τοὺς θιάσους κατεβάλλετο ἡ ἐνέργεια ἐκείνῃ που κάνουν τοὺς ξένους καὶ ἐπιτυχαίνουν, πιστεύουμε πὼς δὲν θά ἔμενε κανεὶς παραπονεμένος. Ἀλλὰ ἃς ἐλπίσουμε φέτος τοῦλάχιστο πὼς θά δοῦμε μαζί με τᾶλλα ἐπιτυχεμένα πρωτότυπα καὶ τὴν «Χειραφετημένην»

τοῦ δικοῦ μας Χρ. Παπαζαφειροπούλου καὶ ἴσως καὶ μερικά ἔργα ἀπὸ τὰ πιὸ σημαντικά ποῦ πρέπει νὰ παίζονται, μὰ ποῦ γιὰ νὰ σταθοῦν εἶνε ἀνάγκη νὰ τὰ ὑποστηρίξουν ἐκεῖνοι ποῦ ξέρουν νὰ τὰκούσουν. Κάτι μᾶς λέει πὼς αὐτοὶ δὲν εἶνε λίγοι γύρω μας. Κι' ἐλπίζουμε νὰ τοὺς βροῦμε.

Σὲ λίγο βγαίνει καὶ ἓνα νέο περιοδικό. Τὸνομά του «Πᾶν»

Ἡ σημαία του «νὰ γκρεμίσῃ καὶ νὰ δημιουργήσῃ». Διευθυντής του ὁ Ἄριστος Καμπάνης.

Ὁ κ. Καμπάνης εἶνε ἓνας ἀπὸ τοὺς νέους. Τὸ ἔργον ποῦ παρουσίασεν ἕως σήμερα, σκορπισμένο ἐδῶ κι' ἐκεῖ εἶνε τολμηρὸ καὶ ξεχωριστό. Παρακολουθήσαμε τὸ ἔργον αὐτὸ καὶ τὸ ἐξετιμήσαμε. Καὶ τώρα ποῦ ὁ νέος αὐτὸς συγκεντρωμένος εἰς τὸν «Πᾶνα» ὁρμᾷ πρὸς κάποιες κορφές, οἱ ἐλπίδες μας γιὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Ἑλλ. περιοδικοῦ ἀρχίζουν νὰ γαλαζοφύουν. Καὶ εἶνε σημαντικὴ αὐτὴ ἡ ἐξέλιξις ἴσα μὲ τώρα, στὰ δέκα τελευταῖα χρόνια.

Ἡ Τέχνη, τὸ Περιοδικόν μας, Ὀδίωννσος, Τὰ Παναθήναια, Ὁ Ἀκρίτας, ὁ Νουμᾶς, καὶ ξεχωριστὴ μέσα σὲ ὅλα ἡ Ἥγησώ ἢ παρθενικὴ, εἶνε τόσαι πονετικαὶ διαμαρτυραὶ καὶ τόσαι φωτειναὶ προσπάθειαι πρὸς κάποιον ὑψωμό.

Περιμένομεν ἀπὸ τὸν «Πᾶνα» νὰ σκορπίσῃ μὲ δύνامي νέας ζωῆς τὴν Ὀμορφίαν καὶ τὴν Ἀλήθειαν ἀκαμπτος καὶ πρὸ παντὸς ἀκούραστος.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σύνταξιν «Νέας Ζωῆς».

Ὁ κ. Βαρλέντης, τοῦ ὁποῖου τὰ διηγήματα «Ἄητοι καὶ Λελέκια» εἶχα τὸ ἀνήκουστον θράσος νὰ κρίνω καὶ ἐπικρίνω εἰς τὴν «Νέαν Ζωὴν» μὲ τὸν εἰλικρινέστερον τρόπον, ἀφοῦ τ'ὁμολογῶταπεινότητά, ἴδρωσα κάπως ἕως νὰ φθάσω εἰς τὸ τέλος, διαμαρτύρεται εἰς τὸ προηγούμενον φυλλάδιον τοῦ περιοδικοῦ Σας ὅτι μὲ προκατάληψιν καὶ φαντασίαν ἔγραψα ὅσα ἔγραψα διὰ τὸ βιβλίον του. Μάρτυς μου ὁ Θεὸς καὶ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ὅτι εἶπα τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν χωρὶς φόβον καὶ χωρὶς πάθος διὰ τὰ διηγήματα τοῦ κ. Βαρλέντη, τὰ ὁποῖα ἐγράφησαν διὰ τοὺς ἀγωνιστάς τῆς Μακεδονίας καὶ μάλιστα τὸ τιτλοφορούμενον «Ἄητοι καὶ Λελέκια». Πρέπει δὲ νὰ ᾔηται κανεὶς πιστὸν ἀντίγραφον τοῦ Ἀγαθοπούλου διὰ νὰ μὴ καταλάβῃ ὅτι εἰς τὸ διήγημα τοῦτο ὁ κ. Βαρλέντης Ἄητος ἐννοεῖ τοὺς ἡρώας μας τῆς Μακεδονίας καὶ Λελέκια τοὺς Βουλγάρους καὶ ἐν γένει τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδος μας. Καὶ ἐπειδὴ γράφει (σελὶς 20, γραμμὴ 17) ὅτι τὰ Λελέκια «ξεφτελίζουν ὅλα τὰ πετούμενα», ἐτόλμησα ὁ δυστυχὴς, ὡς εἰλικρινὴς ἄνθρωπος, νὰ κάμω τὴν παρατήρησιν, σύμφωνα μὲ τὴν *πτηνολογίαν* ποῦ μέσες ἄκρες ἔξρω, ὅτι τὰ Λελέκια εἶνε χρησιμώτατα *πετούμενα* ὅπως

καὶ ὅλος ὁ μορφωμένος κόσμος ξέρει. Ἐν τούτοις ἂν ὁ κ. Βαρλέντης τὸ ἀγνοεῖ, τοῦ ζητῶ μυριάκις συγγνώμην, ἀλλὰ δὲν παύω ἐγὼ ἐὰν ὑπερχειρώθην, χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Νέας Ζωῆς», νὰ γράψω τὴν ἀλήθειαν σὰν κριτικὸς νὰ ποῦμε ποῦ ἐξεφύτρωσα κ' ἐγώ. Καὶ διὰ νὰ τὸν παρηγορήσω τὸν βεβαιῶν ὅτι καὶ ἡ εὐγενεία μου, διὰν ἐδημοσίευσα τὰ διηγήματα μου «τῆς ἐξοχῆς», ἤκουσα τὸν ἐξάψαλμον ἀπὸ μερικοὺς Λέσσιγκ καὶ Σαρσαι τῆς νεωτέρας φιλολογίας μας κ' ἔβγαλα τὸ καπέλλο μου κ' ἔκαμα μίαν ἐδαφιαίαν ὑπόκλησιν καὶ εἶπα «Εὐχαριστῶ, Κύριοι, εὐχαριστῶ» καὶ στὰ δικὰ σας κ' ἐκάθισα σταυγὰ μου. Ἀλλὰ ὁ κ. Βαρλέντης ὄχι μόνον ἐθύμωσ' ἐναντίον μου ἄδικα καὶ παράλογα, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ποδείξῃ τὴν ἀξίαν τῶν διηγημάτων του εἰς τὴν κατ' ἐμοῦ διαμαρτυρίαν του παραθέτει καὶ ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς πρὸς αὐτὸν τοῦ κ. Ν. Λεβίδου, τοῦ νῦν ὑπουργοῦ, ἐγκωμιαστικώτατον τῶν «Ἄητῶν καὶ Λελεκιῶν» του. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἀσυγχώρητον, λάθος διὰ τὴν εὐφυΐαν Σας, Κύριε Βαρλέντη. Ἐλάτε δά! Στάληθινὰ ἐπιστεύσατε ὅτι ὁ συντάκτης τῶν κλασικῶν πρὸς τὸν Κάϊξερ προσφωνήσεων καὶ τῶν πτωχοπροδρομείων ἐπιταφίων λόγων Κύριος Κύριος Ν. Λεβίδης, ὁ φανατικὸς καθαρευουσιάνος ντὲ καὶ ὁ ἀδυσώπητος ἐχθρὸς τῆς γλώσσης τοῦ κ. Ψυχάρη καὶ τῆς ἰδικῆς Σας, ἔγραψε τόσα ἐγκώμια διὰ τὰ διηγήματα Σας διότι τὰ θαυμάζει; Πιστεῦσατε ἐμὲ, ἂν καὶ ζῶ μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἀκριβῶς ἴσως διὰ τοῦτο, ὅτι ὁ κ. Λεβίδης, μεγαλοφυὴς ἄνθρωπος εἰς τοὺς κομματικὸς του ὑπολογισμοὺς, Σας ἔγραψε ὅσα Σας ἔγραψε μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι καὶ Σεῖς κατὰ τὰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογὰς θὰ τοῦ ἀνταποδώσετε τὰ ἴσα καὶ θὰ φωνάζετε: «Λεβίδαρος! Λεβιδαρούμπαρας!»

Ἀλεξάνδρεια.

Ὅλως πρόθυμος

ΙΩ. Α. ΓΚΙΚΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Στάς 2)15 Ὀκτωβρίου μέσα εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ νέου οἰκήματος τοῦ συλλόγου μας ἔγενεν ἡ ἐτήσια γενικὴ Συνέλευσις τῶν μελῶν. Κατ' αὐτὴν ἐξελέγη καὶ ἡ νέα συντακτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ περιοδικοῦ μας «Νέα Ζωή» ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς κ.κ. Μάνον Ἀρτάκη, Πέτρον Μάγνην καὶ Βάσον Τέλην, μὲ νέον πρόγραμμα.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

P. GAHISTO. — *Philéas Lebesque*. Edition du Beffroi — Roubaix, Frs. 2.

SALVATORE FARINA. — *Il Segreto del Nevaio*, romanzo. Arn. de Mohr. E.C. Editori, Milano L. 3.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΝΕΑ ΖΩΗ» ΚΑΣΙΜΑΘ & ΙΩΝΑ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ